

dS + VRIJDAG 15 MEI 2020 - BINNENLAND

<p>Hoe groot de leerachterstand zal zijn, kan niemand voorspellen: 'We hebben dit nog nooit meegemaakt.' belga</p>

Hoe groot de leerachterstand zal zijn, kan niemand voorspellen: 'We hebben dit nog nooit meegemaakt.' © belga

JONGEREN KAMPEN MET ONTREGELD BIORITME, LEERACHTERSTAND EN MENTALE PROBLEMEN

Hoe hoog is tol van zes maanden zonder school?

Een hoop jongeren zal (waarschijnlijk) vijf à zes maanden niet naar school zijn gegaan. 'Het

effect op hun ontwikkeling zal pas later zichtbaar zijn, op een verdoken manier.'

VAN ONZE REDACTEUR SIMON GRYMONPREZ

BRUSSEL | 'Ik zie dat jongeren het moeilijk hebben. Ze worden lethargisch, *flemmards*, zoals we in Brussel zeggen.' Flo Mennes is jeugdwerker in Laken bij D'Broej. Dagelijks ziet ze wat de coronamaatregelen met jongeren doen. 'Hun schoolstructuur valt volledig weg, en veel gezinnen kunnen geen structuur bieden. Veel jongeren komen al weken niet meer buiten. Ze zeggen me dat ze opstaan om vier uur in de namiddag en in de ochtend gaan slapen. De livesessies die scholen nu organiseren, bieden al iets meer structuur, maar niet veel. Hun bioritme is helemaal ontregeld. Het is een soort winterslaap waar ze in zitten.'

Na twee maanden wordt steeds duidelijker wat de sluiting van de scholen betekent voor veel jongeren. Vandaag start een deel van het onderwijs opnieuw op, maar heel wat jongeren zullen dit schooljaar naar alle waarschijnlijkheid niet meer naar school gaan. Enkele scholen lieten al weten dat ouders en leerlingen daar niet meer op moeten rekenen. Wat doet vijf tot zes maanden zonder school met kind en tiener?

Zomereffect

Wie voor de klas staat, weet wat een (lange) zomervakantie kan doen met leerlingen: kennis en vaardigheden raken bedolven onder een stevige laag zomerstof. In het onderwijsonderzoek heet dat *summer learning loss*. 'Uit studies blijkt dat leerlingen doorgaans wat kennis kwijtraken tijdens de zomer', zegt Pieter Verachtert, die als onderwijsonderzoeker (Thomas More en KU Leuven) onderzoek deed naar het zomereffect. 'De grootte van het effect is zeer afhankelijk van leerling tot leerling. Doorgaans is het verlies voor wiskunde en spelling het sterkst.'

'We moeten nog niet panikeren. Kinderen zijn veerkrachtig en heel wat kinderen komen op hun pootjes terecht'

SOFIE CROMMEN

Kinder- en jeugdpsychiater

Sommige leerlingen maken tijdens de zomervakantie een terugval op schools vlak. 'Ik ben zelf nog zorgcoördinator geweest', zegt Verachtert. 'Leerlingen die buiten school opgroeiden in een volledig anderstalige omgeving, speelden in de loop van de zomer heel wat taal kwijt die ze hadden opgebouwd tijdens het schooljaar.' Toch hoeft een periode zonder school niet per se 'verlies' te betekenen. 'De benaming *summer learning loss* is een beetje verraderlijk', zegt Verachtert. 'Kinderen leren voortdurend, ook in de zomervakantie. Op 30 juni stopt normaal het "formele" leren op de schoolbanken, maar het "informele" leren gaat door.'

Dat informele leren gaat bijvoorbeeld over een kind dat ganzenbord speelt en zo spelenderwijs rekt, of een jongere die zijn of haar Frans kan oefenen op vakantie. 'Een kind leert dus ook tijdens een periode zonder school,' zegt Verachtert, 'maar wel minder snel.' Niet alle kinderen krijgen evenwel evenveel kansen om informeel te leren buiten de school. Vandaar dat kwetsbare kinderen, van wie de ouders geen stimulerende omgeving kunnen voorzien, ook de grootste nadelen ondervinden van een periode zonder school.

De maanden maart, april, mei en juni zijn natuurlijk geen vakantie geweest. Hoe groot de schade voor leerlingen zal zijn, hangt onder meer af van hoe effectief het afstandsonderwijs is. Dat hangt dan weer af van de mate waarin leraren en ouders het leren van kinderen kunnen ondersteunen. Maar hoe groot zal die schade nu zijn? 'Niemand kan dat voorspellen, want we hebben dit nog nooit meegemaakt', zegt Verachtert. 'Er zullen leerlingen zijn waar dat goed zal meevallen, er zullen er zijn met een zeer grote schoolse achterstand.' Met zomerscholen wil minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) de leerachterstand zo veel mogelijk beperken (*zie pagina 7*).

Depressieve klachten

'Er zullen leerlingen zijn bij wie de schade goed zal meevallen, maar er zullen er ook zijn met een zeer grote schoolse achterstand'

PIETER VERACHTERT

Onderwijsonderzoeker

Leerachterstand is één ding, specialisten zijn vooral bezorgd over het mentale welzijn van de jongeren. 'In de hulpverlening maken we ons vooral zorgen over de meest kwetsbare kinderen en jongeren', zegt kinder- en jeugdpsychiater Sofie Crommen, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie. 'Op economisch vlak zie je de gevolgen van deze crisis snel. Het effect van deze crisis op de ontwikkeling van kinderen en jongeren zal pas over langere tijd zichtbaar zijn, op een meer verdoken manier.'

‘In de klinische praktijk zien we vandaag een toename van de angst- en depressieve klachten bij kinderen en jongeren. Ook bestaande psychische problemen zien we verergeren, bijvoorbeeld psychotische klachten die onder de actuele stress weer opleven. Maar ook de ouder-kind-interactie staat in veel gezinnen onder spanning omdat ouders moeten (thuis-)werken en dit moeten combineren met de zorg voor kinderen én preteaching. Er staat ook meer financiële druk op gezinnen, zeker gezinnen in armoede.’

Tegelijk wil Crommen de situatie niet dramatiseren. ‘We moeten nog niet panikeren. Kinderen zijn veerkrachtig en heel wat kinderen komen op hun pootjes terecht. Er is zelfs een groep kinderen die het nu heel goed doet. Veel kinderen met autisme ervaren veel minder spanningen nu ze op hun eigen tempo en in alle rust kunnen studeren. Voor hen is dit soms een bevrijding.’

SIMON GRYMONPREZ

Simon Grymonprez is redacteur binnenland bij De Standaard.

Meer artikels van Simon Grymonprez > (<https://www.standaard.be/auteur/simon-grymonprez>)

andaard.be/extra/static/